

Mänskliga rättigheter i Indonesien

Ulf B Andersson, chefredaktör på Amnesty Press, berättade på årsmötet att under president Suhartos sista år vid makten så kunde Amnesty International i sina årsrapporter för 1997 och 1998 konstatera att det var omfattande brott mot de mänskliga rättigheterna (MR) i Indonesien. Det fanns till exempel 1997 minst 300 samvetsfångar, d.v.s. människor som hade dömts för sina åsikter och ej hade förespråkats våld.

Många politiska oppositionella försvann, oberoende fackföreningsledare, som Muchtar Pakpahan greps och oppositionspartier undertrycktes. Det fanns 1997 13 fångar kvar i fängelse som hade dömts i samband med kommunistpartiet påstådda kuppöversök hösten 1965 som blev förevändningen för militärkuppen som förde Suharto till makten. Alla dessa fångar hade fängslats efter icke-korrekt rättegång, många var samvetsfångar och de led av allvarliga hälsoproblem. Fem av dem hade suttit dödsdömda i över 25 år och en, den förre parlamentsledamoten Sukatno avled i maj 1997. MR-övergreppen var omfattande i Östtimor, bland annat i form av fängslanden efter Santa Cruz-massakern 1991. Amnesty International kritiserade 1997 också Falintilgerillan för avsiktliga mord på civila i Östtimor och Västpapas befrielseöversök OPM för gisslantagande 1996 och för att ha dödat kidnappade indonesier i samband med en indonesisk raid för att frita gisslan.

Jämfört med MR-läget 1997 och 1998 har många förbättringar skett i Indonesien. Idag råder relativt stor pressfrihet, ett civilsamhälle finns och flera politiska partier verkar. I Amnestys senaste rapport från juli 2013 till FN:s råd för mänskliga rättigheter i samband med översynen av MR-läget i Indonesien riktas dock kritik mot polisen och militära grupper och behovet av fortsatta reformer påpekas. Inom militären infördes år 2010

förbud mot tortyr, men eftersom brottsbalken inte innehåller något om bestraffning mot tortyr har förbudet ingen effekt.

Den 23 mars 2013 avrättade maskerad militär fyra fångar utomrättsligt i ett fängelse i Yogyakarta. Några av förövarna tillhörde det militära specialförbandet Kopassus, en indonesisk elitstyrka. I september dömdes åtta medlemmar från Kopassus till sex respektive elva års fängelse för överlagt mord. Enligt Amnesty var det ett litet steg framåt för att komma tillrätta med straffriheten, men ännu har ingen oberoende utredning gjorts av händelsen.

I den senaste årsrapporten från Amnesty, som publicerades i maj 2013, kritiseras brister på yttrande- och mötesfriheten i Indonesien. Landet har 76 samvetsfångar, varav de flesta är från Västpapa eller Sydmo-luckerna.

Amnesty påpekar att brott mot statens säkerhet tolkas brett och brottet ”makar” (uppror) kan ge livstids fängelse även om det handlar om en fredlig protest som att hissa en flagga. På ön Ambon utförde självständighetsanhängare en krigsdans och vecklade ut Sydmo-luckernas flagga, ”Benang Raja” när president Susilo Bambang Yudhoyono 2007 besökte ön på den nationella familjedagen. Polisen och presidentens vakter slog till mot 23 inblandade personer som sedan under elva dagar torterades och misshandlades svårt, vilket bland annat innebar att flera av dem idag fortfarande lider av nedsatt hörsel. I samband med rättegångarna fick de åtalade bristfälliga advokater och som mest 15 års fängelse.

Under hissandet av Västpapas flagga ”Morning Star” den 1 december 2004, årsdagen av Västpapas

Fortsättning på sidan 5

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.
Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.

Fortsättning från sidan 3

självständighetsdag från Nederländerna 1961, greps aktivisten Filep Karma och fick 15 års fängelse. Efter en Amnestykampanj i december 2011 besökte Amir Syamsuddin, Indonesiens justitie- och MR-minister, Filep Karma i fängelset i mars 2012. Från omvärlden skickades 7 000 kort och brev till Filep Karma, som har uttryckt sin tacksamhet för stödet. Han har dock förklarat att han inte kommer söka nåd.

Utöver MR-förhållandena i Västpapua och Sydmo-luckerna, tar den senaste Amnestyrapporten upp förföl-jelsen av religiösa minoriteter. Den har bland annat yttrat sig genom att kyrkor inte har fått byggnadstill-

stånd. Blasfemilagar används och sex personer hade fram till sommaren 2013 dömts för blasfemi eller upp-vigling utan att ha förespråkat våld. Speciellt allvarlig är situationen för shiamuslimer och ahmadiyya-gruppen, som inte erkänns som riktiga muslimer.

Amnesty lyfter också enträget fram mordet på MR-aktivisten Munir år 2004 och fortsätter kräva en lösning av fallet. Munir var en av Indonesiens främsta män-niskorättskämpar och var i december år 2000 i Stock-holm när han fick Right Livelihood-priset. I september 2004 befann sig Munir ombord på ett Air Garuda-plan som via Singapore skulle föra honom från Jakarta till

Fortsättning på sidan 8

Avsändare:
Östtimorkommittén
c/o Pollak
Wiboms väg 12
171 60 SOLNA

B

Porto betalt

Kom ihåg att anmäla adressändring.

Fortsättning från sidan 5

Amsterdam. Han dog ombord. Vid obduktionen i Nederländerna fann man att Munir hade mördats genom arsenikförgiftning. Ingen ur säkerhetstjänsten, som antas ha beordrat mordet, har ännu ställts inför rätta och den undersökning som president Susilo Bambang Yud-

hoyono beordrade år 2005 är fortfarande inte offentlig.

Amnesty kräver också att straffriheten ska upphöra och att utländska medier ska kunna besöka Västpapua.

Gabriel Jonsson